

Budget 2014

VI SKALL STRÄVA EFTER STÄNDIGA FÖRBÄTTRINGAR!

För att bli trovärdiga i vår roll som tillsynsmyndighet måste vi visa att vi ställer krav på oss själva. Genom att skaffa oss egen erfarenhet av miljöledning blir vi en bättre samarbetspartner till företag, organisationer och enskilda i deras miljöarbete.

Miljöpolicy

Miljöförvaltningen arbetar på uppdrag av miljö- och klimatnämnden för att nå visionen om den långsiktigt hållbara utvecklingen av staden. För att vi ska bli framgångsrika är det viktigt att vi i alla situationer uppfattas som goda förebilder.

Vår egen påverkan

Vi ska när vi utför vårt arbete vara medvetna om vår egen miljöpåverkan.

Denna påverkan uppkommer som följd av innehållet i de tjänster vi producerar och hur vi till exempel utnyttjar våra lokaler, reser i tjänsten och gör våra inköp.

Ständiga förbättringar

Vi ska arbeta för att åstadkomma ständiga förbättringar när det gäller vårt miljöarbete.

Detta innefattar både direkt som indirekt påverkan.

Bli ledande

Vi ska med vår egen miljöanpassning ligga över de krav vi som tillsynsmyndighet ställer på andra.

Detta innebär att vi med god marginal följer de lagar och andra bestämmelser som gäller för vår verksamhet samt att vi med detta åtar oss att bedriva ett förebyggande miljöarbete.

Samarbete med andra

Vi ska ständigt arbeta med att utveckla miljöarbetet genom samarbete och utbyte med andra aktörer.

Vi själva som resurs

Vi ska nå goda resultat i miljöarbetet genom kunnig och engagerad personal som ansvarsfullt och med helhetsperspektiv tar aktiv del i arbetet. Förvaltningen satsar kontinuerligt på utbildning och information för att alla anställda ska kunna ta ansvar i enlighet med budget och interna miljömål.

Innehållsförteckning

1 Inledning	5
2 Förutsättningar	6
2.1 Ledning och styrning.....	6
2.2 Personal.....	6
2.3 Ekonomi.....	7
2.4 Prestationer och nyckeltal.....	8
2.5 Sammanfattande omvärldsanalys.....	9
3 Mål och Uppdrag	10
3.1 Att förebygga och motverka sociala problem.....	10
3.1.1 Öka förutsättningarna till goda livschanser för alla göteborgare och därmed utjämna dagens skillnader.....	10
3.2 Mångfald integration och nationella minoriteter.....	11
3.2.1 Integrationen mätt utifrån integrationsstyrkortets strategiska områden ska öka.....	11
3.3 Jämställdhet.....	11
3.3.1 Jämställdheten i stadens verksamheter ska öka.....	11
3.4 Folkhälsa.....	12
3.4.1 Skillnaderna i hälsa mellan olika socioekonomiska grupper och delar av Göteborg ska minska.....	12
3.4.2 Barns fysiska miljö ska bli bättre.....	12
3.5 Utbildning och kunskap.....	13
3.5.1 Skolan ska öka barns och elevers möjligheter att inhämta och utveckla kunskaper, förmågor och värden.....	13
3.6 Rik fritid för unga.....	13
3.6.1 Unga göteborgares möjligheter till en rik och meningsfull fritid ska öka.....	13
3.7 Unga ska påverka.....	14
3.7.1 Unga göteborgare ska ges ökade möjligheter att påverka frågor som rör dem.....	14
3.8 Göteborg tar ansvar för klimatet.....	14
3.8.1 Göteborg ska minska sin klimatpåverkan för att bli en klimatneutral stad.....	14
3.9 Bostad för alla.....	15
3.9.1 Staden ska bättre möta göteborgarnas bostadsbehov.....	15
3.10 Resurshushållningen ska öka.....	16
3.10.1 Resurshushållningen ska öka.....	16
3.11 God stadsmiljö och trafik för tillgänglighet.....	17
3.11.1 Det hållbara resandet ska öka.....	17
3.12 Bevara biologiska mångfalden.....	17

3.12.1	<i>Den biologiska mångfalden ska främjas</i>	17
3.12.2	<i>Andelen miljömåltider ska öka till minst 50 procent under mandatperioden</i>	18
3.13	Näringsliv och Turism	19
3.13.1	<i>Göteborgs näringslivsklimat ska förbättras</i>	19
3.14	Personal	20
3.14.1	<i>Osakliga löneskillnader mellan män och kvinnor ska minska</i>	20
3.15	Upphandling	20
3.15.1	<i>Upphandling av tjänster med sociala hänsyn ska öka</i>	20
3.16	Stadsmiljö	20
3.16.1	<i>Västsvenska paketet</i>	20
3.16.2	<i>Luftövervakning</i>	21
3.16.3	<i>Hav och kustvatten</i>	21
3.16.4	<i>Internationellt och forskning</i>	22
3.16.5	<i>Miljöstrategi</i>	22
3.17	Livsmedelskontroll	26
3.17.1	<i>Minskat behov av inspektioner</i>	26
3.17.2	<i>Kundnöjdhet</i>	26
3.18	Miljötillsyn	27
3.18.1	<i>Prioriterad tillsyn</i>	27
3.18.2	<i>Buller</i>	28
3.18.3	<i>Kundnöjdhet</i>	28
3.19	Ekonomi och organisation	29
3.19.1	<i>Effektivitet</i>	29
3.19.2	<i>Kompetens</i>	29
3.20	Förvaltningens utvecklingsfrågor	30
3.20.1	<i>Skapa samsyn och rätt förväntningar kring vårt uppdrag</i>	30
3.20.2	<i>Öka samverkan mellan förvaltningens olika verksamhetsområden</i>	30
3.20.3	<i>Behålla, attrahera och rekrytera kompetenta medarbetare</i>	30
3.20.4	<i>Fördela och använda våra resurser så att vi uppnår störst effekt i relation till vårt uppdrag</i>	30
3.20.5	<i>Utveckla ett tydligare serviceperspektiv i arbetet</i>	31
3.20.6	<i>Vara drivande i stadens utveckling för ett hållbart samhälle</i>	31
4	Resursfördelning	33
4.1	Driftbudget.....	33
5	Bilaga: Samlad uppföljningsplan	34

Bilaga

Bilaga 1: Resultaträkning

Underbilagor

Underbilaga 1: Plan för miljötillsynen 2014

Underbilaga 2: Plan för livsmedelskontrollen 2014

Underbilaga 3: Miljöövervakningsplan 2014

1 Inledning

Miljö- och klimatnämndens budget baseras på kommunfullmäktiges mål och uppdrag och på nämndens egna mål och uppdrag till förvaltningen. Dessa mål och uppdrag presenteras i kapitel tre. I detta kapitel redovisas också förvaltningens egna utvecklingsfrågor. I kapitel två beskrivs nämndens uppdrag och den vision och de förhållningssätt som är vägledande för förvaltningens verksamhet. I kapitel två redogörs också för de personella och ekonomiska förutsättningarna för genomförandet av budget 2014.

Efter att miljö- och klimatnämnden har tagit beslut om budgeten tar förvaltningen hand om mål och uppdrag och arbetar in dem i verksamhetsplaner, i syfte att säkerställa de politiska intentionerna. Här beskrivs på en ytterligare konkretiseringsnivå de aktiviteter som ska genomföras för att måluppfyllelse ska uppnås. Planerna har fokus på förbättringsområden som ska stimulera till kvalitetsutveckling och till att medarbetarna blir delaktiga i enhetens planering och uppföljning av uppdrag.

2 Förutsättningar

2.1 Ledning och styrning

Uppdrag

Miljö- och klimatnämndens uppdrag är att verka för att göteborgarna ska ha en god livsmiljö och för att Göteborgssamhällets negativa påverkan på hälsa, klimat och miljö ska vara så liten som möjligt. Miljöförvaltningen ska vara en strategisk resurs i staden och medarbetarna är experter inom sina kompetensområden.

Miljöförvaltningen ska utföra sitt uppdrag genom att:

- Arbeta med livsmedelskontroll och miljötillsyn
- Övervaka och rapportera miljötilståndet
- Leda stadens miljöstrategiska processer
- Föreslå åtgärder och beslut inom miljöområdet
- Vara en samordnande kraft i stadens klimatarbete

Vision

Hållbar stad med vår kompetens, är vår vision. Vårt arbetssätt ska präglas av våra förhållningssätt kring helhetssyn, professionalitet och öppenhet. Visionen och förhållningssätten bildar tillsammans med miljö- och klimatnämndens reglemente, miljö- och klimatnämndens inriktningsdokument, budget, planer och lagstiftning grunden för vårt arbete.

Förhållningssätt

Helhetssyn

Vi förstår och vi ser vårt uppdrag som en del av helheten, det vill säga som en del av vår organisation, som en del av staden och regionen. Vi känner till varandras uppdrag och blir därigenom mer effektiva och får lättare att samarbeta och samverka.

Vi ser förvaltningens arbete utifrån flera perspektiv som kompletterar varandra (de vi är till för – medarbetare – verksamhet – ekonomi).

Professionalitet

Vi är kunskapsbärare inom vårt verksamhetsområde. Vi har rätt kompetens och vi har en etisk grundsyn. Vi ger alla ett korrekt bemötande utifrån våra yrkesroller och uppdrag.

Vi är ambassadörer för våra uppdrag samt för vår organisation och vi representerar förvaltningen på ett förtroendegivande sätt. Vi fokuserar på våra mål och vi strävar efter att ständigt utveckla kvaliteten i vårt arbete.

Öppenhet

Vi delar med oss av vår kunskap och vår kompetens. Vi är välinformerade och öppna för förändringar. Vi ser information som en plattform för kommunikation. Vi är lyhörda och engagerade. Vi skapar goda förutsättningar för insyn, delaktighet och påverkan och välkomnar ett otvunget och respektfullt åsiktsutbyte.

2.2 Personal

Strategisk kompetensförsörjning och rekrytering

Den pågående och framtida utvecklingen med stora satsningar inom samhällsutbyggnaden i kombination med efterfrågan från omvärlden på våra

kompetenser, skapar ett långsiktigt bemanningsbehov i vår organisation. Vi bedömer dock att vi för närvarande har en relativt väl anpassad bemanning för att klara vårt uppdrag. Utmaningen blir att fortsatt säkerställa kompetensförsörjningen på både kort och lång sikt.

Förvaltningen konkurrerar om den bästa kompetensen och det gäller för oss att både kunna rekrytera och behålla kompetenta medarbetare och uppfattas som en attraktiv arbetsgivare. Kommande generationer kommer sannolikt att ha andra värderingar än dagens. Därför är det viktigt att ständigt se över vad som uppfattas som attraktivt av dem vi vill attrahera. Förvaltningen uppmuntrar till goda prestationer genom arbetet med individuell och differentierad lönesättning som är kopplad till mål och resultat.

Antal tillsvidareanställda medarbetare (oktober 2013)

	Kvinnor	Män	Summa
Chefer	12	5	17
Livsmedelsinspektörer	25	6	31
Miljöinspektörer	33	14	47
Miljöutredare	13	10	23
Övriga medarbetare	23	7	30
Totalt	106	42	148
	72 %	28 %	

Medelåldern bland förvaltningens medarbetare är 42 år. Endast en av cheferna har utländsk bakgrund.

2.3 Ekonomi

Miljö- och klimatnämndens totala kostnader beräknas uppgå till drygt 103 miljoner kronor under 2014. Nämnden erhåller ett kommunbidrag på 52,1 miljoner kronor. Cirka 50 procent av kommunbidraget fördelas till det miljöstrategiska arbetet, som framför allt ska ha ett fokus på klimatfrågorna. Livsmedelskontrollens kostnadstäckningsgrad (intäkterna som andel av kostnaderna) är 87 procent medan motsvarande siffra inom miljötillsynen är 51 procent. En miljon kronor avsätts för verksamhetsutveckling, vilket bland annat kan avse utveckling av e-tjänster.

Verksamhetsområde	Intäkter (tkr)	Kostnader (tkr)	Kommunbidrag (tkr)
Miljö- och klimatnämnden	0	-484	484
Livsmedelskontroll	22 300	-25 763	3 463
Miljötillsyn	21 500	-41 895	20 395
Miljöstrategiskt arbete	7 550	-34 308	26 758
Verksamhetsutveckling	0	-1 000	1 000
Summa	51 350	-103 450	52 100

I miljöstrategiskt arbete i tabellen ovan ingår EU-projekt och pedagogiska odlingsträdgårdar. Nettokostnaderna för förvaltningsledningen och förvaltningsgemensamma stödfunktioner (overheadkostnader) är inräknade i kostnaderna för livsmedelskontrollen, miljötillsynen och det miljöstrategiska arbetet. Overheadkostnaderna har fördelats utifrån antal livsmedelsinspektörer, miljöinspektörer respektive miljöutredare.

2.4 Prestationer och nyckeltal

Kundundersökningen Insikt

	Målvärde 2014	Utfall 2013
NKI	> 70	68
Information	> 70	65
Tillgänglighet	> 70	70
Bemötande	> 70	71
Kompetens	> 70	68
Rättssäkerhet	> 70	65
Effektivitet	> 70	70

Information och rättssäkerhet är de serviceområden som särskilt kommer att prioriteras under 2014.

Övriga prestationer och nyckeltal som ska följas upp under 2014

	Målvärde 2014
Livsmedelskontroll	
Totala kostnader exklusive registreringar, kronor	21 700 000
Antal inspektioner	6 300
Antal årsarbetare	25,0
Kostnad per inspektion, kronor	3 444
Inspektioner per årsarbetare	252
Miljötillsyn	
Totala kostnader, kronor	41 895 000
Timmar (årsdebiterad tillsyn, timdebiterad tillsyn, ansökan/anmälan, råd och information, samverkan)	46 700
Antal årsarbetare	40,0
Kostnad per timme, kronor	897
Timmar per årsarbetare	1 168
Övrigt	
Totalt antal årsarbetare exklusive ledning och stöd	91,5
Antal delegationsbeslut	---
Antal överklagade beslut	---
Andel överklagningar som har gått oss emot	---
Antal planremisser	---
Antal avstyrkta planer	---
Andel avstyrkta planer	---
Antal andra remisser än planremisser	---
Totalt antal diarieförda ärenden	---
Antal diarieförda ärenden per årsarbetare	---
Svarstid (stickprov)	Högst 48 timmar
Handläggningstid från "ärende komplett" till beslut (stickprov)	Högst sex veckor

2.5 Sammanfattande omvärldsanalys

Fokus på klimatet - staden ska bli klimatneutral

Minska konsumtionens klimatpåverkan

Som klimatneutral stad måste vi ta ansvar för våra totala utsläpp, det vill säga även det som vår konsumtion orsakar inom och utanför landets gränser. Vi behöver finna former för att minska konsumtionens klimatpåverkan. Maten har den senaste tiden kommit i fokus som ”klimatkälla”. En god början för att minska matens klimatpåverkan kan vara att arbeta med ökad andel vegetarisk kost och minskat matsvinn. Men vi behöver också se på andra möjligheter att arbeta för att konsumtionen inte bidrar till ett ohållbart utnyttjande av våra gemensamma resurser. Vi behöver också utveckla verktyg som kan beskriva och mäta vår miljöbelastning i ett konsumtionsperspektiv, och inte bara som hittills utifrån produktionssiffror.

Energieffektivisering

Vi står inför stora utmaningar när det gäller vår fastighetssektor och det kommer att krävas att takten ökar i arbetet med energieffektivisering av befintlig bebyggelse.

Öka det hållbara resandet

Det hållbara resandet är ytterligare ett viktigt område i vår strävan mot en klimatneutral stad.

3 Mål och Uppdrag

I detta kapitel redogörs för kommunfullmäktiges och nämndens mål och uppdrag. Dessutom finns här förvaltningens egna utvecklingsfrågor.

Symbolförklaring

Symbol	Förklaring
	Mål
	Uppdrag
	Utvecklingsfråga
	Kommer från kommunfullmäktige
	Kommer från nämnd/styrelse
	Kommer från förvaltning
	Uppföljningsrapport 2
	Uppföljningsrapport 4 / årsrapport

3.1 Att förebygga och motverka sociala problem

3.1.1 Öka förutsättningarna till goda livschanser för alla göteborgare och därmed utjämna dagens skillnader

Strategi

Nämnden

Konsumtion och livsstil har stor påverkan. Att leva på ett resurssnålt sätt är ett viktigt område för förvaltningens utåtriktade informationsarbete. Folkhälsa är ett annat område som inkluderar gifter i vår omgivning, grön-rekreatiomsområden, mat och tillgång på platser/infrastruktur för rörelse/motion och rökning.

Förvaltningen

Vi kommer att fortsätta vårt samarbete med kretsloppskontoret och erbjuda svinnutbildning för måltidsorganisationen i staden. Våra erfarenheter från det arbetet, liksom från tidigare arbete med svinn och inom andra beteendefrågor, kommer att vara en del i ett kommande arbete med konsumtion. Vi behöver se på olika möjligheter att arbeta för att konsumtionen inte bidrar till ett ohållbart utnyttjande av våra gemensamma resurser.

Kemikalieplanen är på remiss och ska sammanställas och antas under 2014. Den kommer att ge bra förutsättningar för att förbättra kemikaliehanteringen inom staden, exempelvis genom att använda färre farliga produkter.

I vår medverkan i stadens planering bevakar vi området. Det ska finnas bra förutsättningar för miljöanpassade resor som fotgängare, cyklist och kollektivtrafikresenär, förutsättningar för annan hållbar livsstil genom tillgång till butiker och service i närområdet och tillgång till grönområden för rekreation och motion.

Inom livsmedelskontrollen och miljötillsynen ska resurserna fördelas på ett sådant sätt att de kommer alla medborgare till del utifrån risk, nytta och behov.

3.2 Mångfald integration och nationella minoriteter

3.2.1 *Integrationen mätt utifrån integrationsstyrkortets strategiska områden ska öka*

Strategi

Nämnden

Ta tillvara den specifika kompetens som finns. Mångfald, jämställdhet och likvärdig service ska prägla verksamheten. De metoder/projekt som vi utarbetat ska implementeras/kommuniceras till övriga verksamheter.

Förvaltningen

I vårt jämställdhetsprojekt gjorde vi en kvalitetssäkring av rekryteringsprocessen för att se om processen är inkluderande och inte exkluderande. Vi fann att processen är inkluderande men avgörande i en rekrytering är att den som anställs har rätt kompetens för uppdraget.

3.3 Jämställdhet

3.3.1 *Jämställdheten i stadens verksamheter ska öka*

Strategi

Nämnden

Jämställdhetsarbetet ska integreras i styrning av organisationen, formuleringar av mål, verksamhetsplanering, budget, uppföljning och i utvärdering. Viktiga komponenter för jämställdhetssäkring är könsuppdelad statistik, kartläggningar och analyser samt konsekvensbedömningar utifrån kön. Resursfördelningen ska vara jämn mellan kvinnor och män vad gäller exempelvis ekonomi, lön, utbildnings- och kompetensutvecklingsinsatser. En kartläggning av resursfördelning utifrån kön ska tas fram.

Förvaltningen

När det gäller mångfald, jämställdhet och likabehandling har vi könsuppdelad statistik inom ett flertal områden (åldersfördelning, könsfördelning per avdelning, sjukfrånvaro, yrkeskategorier, föräldraledighet). Under 2014 kommer vi att fortsätta att kartlägga resursfördelningen utifrån kön inom områdena friskvård, arbetsmiljö och kompetens. Ytterligare verktyg vi använder för att analysera och utveckla verksamheten är medarbetarenkäten och Jämix.

3.4 Folkhälsa

3.4.1 Skillnaderna i hälsa mellan olika socioekonomiska grupper och delar av Göteborg ska minska

Strategi

Nämnden

Goda förutsättningar för fysisk aktivitet och nära till grön/naturområden ger ökat välbefinnande som leder till att konsumtionspåverkan kan minska.

Förvaltningen

I vår medverkan i stadens planering bevakar vi området. Det ska finnas bra tillgång till grönområden för rekreation och motion.

3.4.2 Barns fysiska miljö ska bli bättre

Strategi

Nämnden

Gröna skolgårdar, miljömåltider, stadsplanering, luftkvalitet och kemikalier är exempel på arbetsområden som vi aktivt arbetar med. Buller är ett växande problem. Barn ska inte bo och leva i ljudnivåer som överskrider de bullervärden staden har kommit överens om.

Förvaltningen

Vårt projekt Pedagogiska odlingsträdgårdar inspirerar och involverar barn till att delta i odling. Målet är att de ska få ökad förståelse för matens ursprung och framöver själva vilja odla. Under året ska vi föra erfarenheterna från vår inledning vidare och dra lärdom av den utvärdering av metoden som gjorts. De skolgårdar som ingår i arbetet blir grönnare och vi får mer inbjudande miljöer på skolgårdarna.

Vårt arbete med miljömåltider innebär att samtliga kommunala förvaltningar och bolag endast serverar ekologiskt kött, och att en stor andel av övriga livsmedel är ekologiska.

I vår medverkan i stadens planering bevakar vi att det både vid bostäder och vid skolor/förskolor ska finnas en hälsosam boendemiljö utan ohälsosamma ljudnivåer eller halter av luftföroreningar. Vi deltar också i barnnätverket och använder modellen för barnkonsekvensanalys.

Genom ett närmare samarbete mellan stadsmiljö och miljötillsyn ska vi bättre kunna hantera befintlig bullerproblematik på förskolor och skolor. Vi har en ambition att begränsa ljudnivåerna på de mest utsatta förskolorna och skolorna i staden. I samband med inkommen anmälan av att starta ny pedagogisk verksamhet har vi goda möjligheter att ställa krav på ljudnivåer både inomhus och på lektytor.

Förvaltningens arbete med kemikalier inriktas framför allt på produkter eller varor som berör barn och ungdomar. Detta gäller både den tillsyn vi ska bedriva i detaljhandeln och de samarbetsprojekt vi har med Stockholm, Malmö och Helsingborg.

3.5 Utbildning och kunskap

3.5.1 Skolan ska öka barns och elevers möjligheter att inhämta och utveckla kunskaper, förmågor och värden

Strategi

Nämnden

Vi bidrar med gröna skolgårdar, miljödiplomering, miljökunskap och vår inriktning på bevarandet av naturområden.

Förvaltningen

Vi medverkar i arbetet med Naturskola i Göteborg samt i arbetet med samordning av pedagogiskt material för miljö och hållbar utveckling. Vi medverkar i park- och naturförvaltningens arbete med utbyggnad av uteklassrum.

I vår miljödiplomering erbjuder vi stadsdelarna ett miljöledningssystem och en möjlighet att ta miljöhänsyn i sin verksamhet. Miljödiplomering förutsätter att all personal har grundläggande miljökunskap.

Se även avsnitt 3.4.2 ovan om pedagogiska odlingsträdgårdar.

3.6 Rik fritid för unga

3.6.1 Unga göteborgares möjligheter till en rik och meningsfull fritid ska öka

Strategi

Nämnden

Vi ska bidra till att involvera de unga i miljö/klimatfrågorna. Stadsplanering utifrån barnens perspektiv ska vara en självklarhet. Grönområden och träd ska ingå i planerna.

Förvaltningen

Vi kommer under våren 2014 i samverkan med andra aktörer genomföra ett större arrangemang där gymnasieungdomar bjuds in att diskutera klimatfrågor. I våra samarbeten med unga, och med andra, ska vi vara tydliga med på vilket sätt vi vill att de bidrar för att inte skapa felaktiga förväntningar.

I vårt arbete med miljömåltider tillsammans med stadsdelarna arbetar vi för att minska matsvinnet, en viktig klimataspekt.

Inom ramen för vår medverkan i fysisk planering deltar vi i barnnätverket och använder modellen för barnkonsekvensanalys. Vi bevakar att frågorna om skydd av biologisk mångfald och kompensationsåtgärder vid behov finns med i planarbetet, liksom tillgång till grönområden för rekreation.

Se även avsnitt 3.4.2 ovan om pedagogiska odlingsträdgårdar.

3.7 Unga ska påverka

3.7.1 Unga göteborgare ska ges ökade möjligheter att påverka frågor som rör dem

Strategi

Se avsnitt 3.6.1 ovan.

3.8 Göteborg tar ansvar för klimatet

3.8.1 Göteborg ska minska sin klimatpåverkan för att bli en klimatneutral stad

Strategi

Nämnden

Beräkningar av metanläckage till atmosfären måste förbättras så att underlaget för vilka åtgärder som måste vidtas blir bättre. Ambitionen under 2013 är att utsläppen av koldioxid och metan ska minska med fem procent årligen vardera. Miljöförvaltningen ska samordna stadens klimatarbete och redovisa i början av året vilka åtgärder som måste vidtas och ett förväntat resultat.

Det finns flera olika metoder för beräkning av koldioxidutsläpp genom etablerade index. Förvaltningen måste söka kunskap och utgå från index som tidigare prövats i de beräkningar och rapporter som krävs. Förvaltningen ska tillsammans med andra aktörer välja lämplig metod för stadens beräkningar.

Förvaltningen

Nämnden är processägare för det prioriterade målet Göteborg ska minska sin klimatpåverkan för att bli en klimatneutral stad. Vi samordnar stadens arbete med klimatfrågor och samarbetar med det prioriterade målet om hållbart resande. Vårt förslag till Klimatstrategi med energiplan för staden går på remiss hösten 2013 och ska sammanställas och beslutas under 2014. Utgångspunkten har bland annat varit de underlag som togs fram i samband med handlingsplanen för Borgmästaravtalet och Energieffektiviseringsstrategin (EES).

Staden ska bli klimatneutral. Vi står inför stora utmaningar när det gäller vår fastighetssektor och det kommer att krävas att takten ökar i arbetet med energieffektivisering av befintlig bebyggelse. Även om vi inte äger och förvaltar

byggnader ser vi att vi har en viktig roll som pådrivande i arbetet. I vår medverkan i den fysiska planeringen är den en viktig aspekt och när det gäller planering av ny bebyggelse hoppas vi att det ska finnas förutsättningar för att integrera energifrågorna bättre i planeringen.

I ett längre perspektiv måste vi som klimatneutral stad ta ansvar för våra totala utsläpp, det vill säga även det som vår konsumtion orsakar inom och utanför landets gränser. Vi behöver finna former för att minska konsumtionens klimatpåverkan. Maten har den senaste tiden kommit i fokus som ”klimatkälla”. En god början för att minska matens klimatpåverkan kan vara att arbeta med ökad andel vegetarisk kost och minskat matsvinn. Men vi behöver också se på andra möjligheter att arbeta för att konsumtionen inte bidrar till ett ohållbart utnyttjande av våra gemensamma resurser. Vi behöver också utveckla verktyg som kan beskriva och mäta vår miljöbelastning i ett konsumtionsperspektiv, och inte bara som hittills utifrån produktionssiffror.

Vi har utvecklat utsläppsfakta för att kunna bedöma metanutsläppen. Den utvecklingen fortsätter under 2014. Dessutom ska vi fortsätta arbetet med att få en bättre bild av de konsumtionsbaserade utsläppen. Vi tog under 2013 fram ett underlag för koldioxidindex som nämnden ställde sig bakom. Arbetet skedde i samverkan med trafikkontoret, men trafikinämnden har ännu inte ställt sig bakom rapporten.

Även inom tillsynen är klimatet ett prioriterat område. Där vi framför allt kan bedriva tillsyn är inom energiområdet. Vilka krav på åtgärder som kan ställas är dock oklart.

3.9 Bostad för alla

3.9.1 Staden ska bättre möta göteborgarnas bostadsbehov

Strategi

Nämnden

Förvaltningen ska vara med tidigt i stadsplanering och byggprocessen för att med sin kunskap gällande buller, klimat, trafik och dagvatten se till att frågorna får en tillfredställande lösning. Vi ska bidra till att miljöaspekterna tas tillvara vid teknikval och att nya innovativa lösningar kommer till stånd som ger en långsiktig hållbarhet. Närhet till kollektivtrafik och grönområden ska bevakas. Bullernormerna ska följas.

Förvaltningen

Vi kommer även framöver att medverka i stadens planering, och så långt vi kan påverka i ett tidigt skede. Genom en genomtänkt planering kan risken för många miljöproblem motverkas. Viktiga frågor att beakta i arbetet är

- skydd av biologisk mångfald,
- kompensationsåtgärder vid behov och tillgång till rekreation,
- ett minskat transportbehov,
- bra förutsättningar för miljöanpassade resor som fotgängare, cyklist och kollektivtrafikresenär,
- förutsättningar för annan hållbar livsstil genom tillgång till butiker och service i närområdet,
- en god dagvattenhantering,

- en lokalisering som är bra ur energisynpunkt och ett energisnålt byggande samt
- en hälsosam boendemiljö utan ohälsosamma ljudnivåer eller halter av luftföroreningar.

Vi kommer även att uppmärksamma frågan om hur markutnyttjandet medverkar till att nå de lokala miljö kvalitetsmål fullmäktige beslutat om.

3.10 Resurshushållningen ska öka

3.10.1 Resurshushållningen ska öka

Strategi

Nämnden

Dumpning av avfall ska övervakas genom en aktiv miljötillsyn och i samverkan med andra berörda nämnder ska ytterligare åtgärder tas fram för att minska dumpning och nedskräpning.

Den kompetens som förvaltningen har vad gäller miljömåltider och minskning av matsvinnet bör komma fler till del. Arbetet med en hållbar livsstil bör under det kommande året inriktas på att sprida kunskap och medverka till minskningar av matsvinnet i Göteborgssamhället. Att minska svinnet från butiker och restauranger samt att öka insamlingen av matavfall är särskilt intressant. Miljöförvaltningen ska bidra till att avfall ses som resurser som ska utnyttjas så effektivt som möjligt enligt ”från vagga till vagga”-principen.

Rivningsavfall och massor/rester ska återanvändas. Särskilt viktigt är det när arbetet med Västlänken sätter igång. Att kräva denna åtgärd redan vid planeringen.

Att förvaltningen följer upp konsekvenserna med viktbaserad taxa tillsammans med förvaltningen för kretslopp och vatten.

Förvaltningen

Förvaltningen deltar aktivt i gruppen Trygg vacker stad samt dess undergrupp En städad stad. Syftet med dessa grupper är bland annat att minska dumpningar och nedskräpning. Tillsynen kommer att prioriteras mot de kända dumpningsplatserna. Samverkan med andra förvaltningar och myndigheter, såsom fastighetskontoret, kretslopp och vatten och polisen utvecklades under 2013. Denna samverkan ska fortsätta och utvecklas ytterligare.

Vi kommer att fortsätta vårt samarbete med kretslopp och vatten och erbjuda svinnutbildning för måltidsorganisationen i staden. Våra erfarenheter från det arbetet, liksom från tidigare arbete med svinn och inom andra beteendefrågor, kommer att vara en del i ett kommande arbete med konsumtion.

Tillsyn ska inriktas mot de större bygg- och rivningsprojekten i staden, framför allt projekten inom Västsvenska paketet. Fokus ska ligga på avfallshanteringen. Enligt avfallstrappan är återanvändning det första steget.

Förvaltningen har konstaterat att dumpning och nedskräpning blivit vanligare på framför allt återvinningsplatserna. En bidragande orsak kan vara den viktbaserade taxan. Nämnden för kretslopp och vatten gjorde under 2013 en mindre utvärdering av denna. Förvaltningen kommer tillsammans med kretslopp och vatten att fortsätta arbetet med att nedskräpningen på återvinningsplatserna ska minska.

3.11 God stadsmiljö och trafik för tillgänglighet

3.11.1 Det hållbara resandet ska öka

Strategi

Nämnden

Fokus i transportarbetet ska ligga på att få ner utsläppen av växthusgaser, kväveföroreningar och kolväten samt att minska partikelhalten i luften. Vi ska bevaka utifrån klimatstrategin.

Förvaltningen

Vårt arbete med det prioriterade målet Göteborg ska minska sin klimatpåverkan för att bli en klimatneutral stad kommer att ske i samarbete med målet Det hållbara resandet ska öka som trafiknämnden är processägare för. I miljöprogrammet som kommunfullmäktige ska besluta om finns ett mycket stort antal åtgärder som syftar till att minska trafikens miljöpåverkan, med trafiknämnden som ansvarig för ett eventuellt genomförande. I arbetet med klimatstrategin har en av de tre arbetsgrupperna ett särskilt fokus på trafikens klimatpåverkan.

Förvaltningen internt

Förvaltningen kommer att genomföra ett projekt för att ta reda på om det går att använda fler alternativa sätt att resa i samband med inspektioner/kontroller samt under övriga tjänsteresor. Målet är att transporter ska bli än mer miljöanpassade. Vi vill vara föregångare och inspiratörer för utvecklingen av miljöanpassade tjänsteresor.

Projektet kommer att genomföra ett test som går ut på att frivilliga inspektörer helt väljer bort bilen för transporter i tjänsten under sammanlagt två månader 2014. Istället ska till exempel vanliga cyklar, elcyklar, lastcyklar, z-bee (väderskyddad eldriven moped) eller hopfällbara cyklar, som kan tas med på spårvagn och buss, användas.

3.12 Bevara biologiska mångfalden

3.12.1 Den biologiska mångfalden ska främjas

Strategi

Nämnden

Inventeringen av känsliga arter ska fortsätta och genom etablerandet av sammanhängande gröna stråk så kan genetiskt stabila biotoper skapas. Arbetet med kompensatoriska åtgärder kan utvecklas genom en översyn av den berörda policyn.

För att veta om mångfalden ökar eller inte är det viktigt att inventeringar sker regelbundet och att hotade arter får sina biotoper skyddade. Det ska säkerställas att naturen inte är skadad av gifter, skräp, gödningsämnen med mera. Göteborgs stad ska endast upphandla ekologiskt kött och inte köpa hotade arter såsom djuphavsdjur. Andelen miljömåltider ska öka till minst 50 procent under mandatperioden. Staden ska utformas med gröna ytor som ger möjlighet till rekreation, rehabilitering och stadsnära odling. När nybyggnation sker ska kompensatoriska åtgärder för exploaterad växtlighet göras. Nya träd och buskar återplanteras antingen i anslutning till det nya området eller i angränsat område. Dessa åtgärder ska dokumenteras och redovisas i handlingarna.

Genom processägarskapet för miljömåltiderna ska förvaltningen stötta en positiv utveckling av antalet miljömåltider som serveras. Den egna verksamheten skall utgöra ett föredöme.

Förvaltningen

Nämnden är processägare för det prioriterade målet Den biologiska mångfalden ska främjas. Vi kommer att samordna alla de verksamheter i staden som arbetar med olika aspekter av biologisk mångfald. En av åtgärderna i miljöprogrammet är att ta fram en naturvårdsstrategi. Det arbetet kommer att ge ett ramverk för vilka områden vi behöver satsa på ytterligare. Vi kommer också att fortsätta med översynen och utvecklingen av det tidigare beslutet i flera nämnder om kompensationsåtgärder i anslutning till exploatering och inkludera ett förslag om grönytefaktor. I planarbetet kommer vi som tidigare att bevaka frågan om biologisk mångfald. Våra inventeringar av olika arter kommer att fortsätta och metoden för ekologisk landskapsplanering ska vidareutvecklas, med utgångspunkt i den miljöövervakningsplan vi tagit fram och som är bilaga till budgeten. Vi kommer också att arbeta vidare med att göra våra resultat tillgängliga på ett enklare sätt för bland annat planerare i staden.

3.12.2 Andelen miljömåltider ska öka till minst 50 procent under mandatperioden

Strategi

Nämnden

Andelen miljömåltider ska öka till minst 50 procent under mandatperioden.

Genom processägarskapet för miljömåltiderna ska förvaltningen stötta en positiv utveckling av antalet miljömåltider som serveras. Den egna verksamheten skall utgöra ett föredöme.

Förvaltningen

Vi ska fortsätta vår samordning av stadens verksamheter som serverar mat. Utgångspunkten är den strategi som miljö- och klimatnämnden antog våren 2011. Det innebär att endast ekologiskt kött ska serveras, att vi ska arbeta för att andelen ekologiska livsmedel ska nå 50 procent senast 2014, att det inte ska serveras utrotningshotad fisk, att vi ska stödja arbetet för fler vegetariska måltider och att vi ska arbeta för att minska svinnet.

Förvaltningen internt (miljömåltider/ekologiska livsmedel)

Förtäring av mat och dryck sker i samband med representation, i form av såväl extern representation som personalrepresentation. All mat ska så långt möjligt vara vegetarisk och ekologisk. All dryck ska vara ekologisk.

3.13 Näringsliv och Turism

3.13.1 Göteborgs näringslivsklimat ska förbättras

Strategi

Nämnden

Vi ska aktivt bidra till att utveckla ”hållbar turism” och ”hållbara evenemang” som ska vara miljösäkrade. Miljötillsynen och livsmedelskontrollen ska vara effektiv, kundorienterad, rättssäker och rättvis. Miljö- och klimatnämnden ska ingå i de fem kluster som visar Västsveriges styrkor: hållbar stadsplanering, hållbara transportlösningar, grön kemi, biobaserade produkter samt marin miljö och marin sektor.

Förvaltningen

Vi bedriver sedan många år ett systematiskt arbete för att öka kundnöjdheten och skapa en enklare, mer effektiv och rättssäker verksamhet. Det resultat vi fick på undersökningen "Insikt" visar också att vi arbetar åt rätt håll. Med utgångspunkt från resultatet ser vi att de områden vi som förvaltning ska prioritera är "Information" och "Rättssäkerhet".

Genom intervjuer med grupper av våra kunder vet vi att den stora frågan inom punkten information är våra taxor och avgifter. Redan under hösten 2013 har vi startat ett arbete med detta som ska hålla på under hela 2014. Arbetet kommer att bestå i att ta ett helhetsgrepp kring taxor och avgifter där vi kommer att försöka utveckla allt från informationen innan företaget skickar in ansökan/anmälan till själva fakturan. Vi kommer bland annat att utveckla informationen på hemsidan och på fakturorna men också arbeta med mer diffusa medel, som till exempel vårt sätt att kommunicera kring avgifterna, vårt uppdrag och vår roll när vi är ute på inspektioner.

När det gäller rättssäkerheten fortsätter vi vårt arbete med att utveckla våra beslut men här ser vi också behov av att förbättra vår metodik så att rättssäkerheten, likabehandlingen och förutsägbarheten ökar vid tillsyn och kontroll. Det kan till exempel gälla tydligheten i återkopplingen efter en inspektion.

Vi kommer också att fortsätta med olika kundundersökningar för att stämma av och kunna justera vårt arbete under tidens gång.

Vi ingår också i stadens övergripande arbete med målet "det ska vara enkelt att driva företag i Göteborg". Arbetet sker tillsammans med ett flertal förvaltningar och BRG.

Vi kommer att fortsätta vårt samarbete med Göteborg & Co, för att öka intresset hos besöksnäringen att miljödiplomera sin verksamhet.

3.14 Personal

3.14.1 Osakliga löneskillnader mellan män och kvinnor ska minska

Strategi

Nämnden

Förvaltningen ska bevaka och se till att det inte finns osakliga skillnader.

Förvaltningen

Förvaltningen gör en kartläggning och analys av löner varje år med hjälp av stadens löneanalysprogram. Rapporten från Jämix är ett komplement till analysen. Förvaltningen bedömer att våra löner är jämställda.

3.15 Upphandling

3.15.1 Upphandling av tjänster med sociala hänsyn ska öka

Strategi

Nämnden

Kompetensen inom upphandlingsområdet ska vara hög avseende social hänsyn. Under 2014 ska vi nå minst 50 procent när det gäller social hänsyn.

Förvaltningen

I de fall förvaltningen gör egna upphandlingar (direktupphandlingar eller annonserade upphandlingar) ställer vi krav på att leverantörerna ska redogöra för hur de arbetar med sociala hänsyn. Dessa redogörelser finns sedan med i bedömningen när vi väljer vilken leverantör som ska leverera varan eller tjänsten.

3.16 Stadsmiljö

3.16.1 Västsvenska paketet

Beskrivning

Nämnden

I arbetet med det Västsvenska paketet ingår miljö- och klimatnämnden som en av de viktiga parterna i planeringen och genomförandet. Detta arbete är prioriterat.

Förvaltningen

Vi ska fortsätta att delta i stadens koordinering av paketet. Vi ska också fortsätta att snabbt besvara alla remisser och förfrågningar med anknytning till paketet. Vi kommer att delta i uppföljningen av paketet, med beskrivningar av paketets effekter på luft- och bullernivåer.

Vi kommer att bedriva tillsyn inom infrastruktur- och trafikområdet. Vi kommer att sträva efter samarbete med andra myndigheter för att kunna ta ett helhetsgrepp och driva frågor gemensamt och brett.

Inom tillsynen prioriteras de bygg- och rivningsprojekt som ingår i Västsvenska paketet.

3.16.2 Luftövervakning

Beskrivning

Nämnden

Förvaltningen får i uppdrag att övervaka och aktivt arbeta för att staden lever upp till normen för PM10 och kvävedioxider. Medel för investering i nya instrument för luftövervakning ska avsättas och inköpas.

Förvaltningen

Vi ska fortsätta vår övervakning med beräkningar och mätningar av de föroreningar som regleras i EG-direktivet för luft. För att kunna ha god kvalitet på våra beräkningar ska vi fortsätta vår kvalitetssäkring av vår utsläppsdata (EBD). Resultatet av vår övervakning ska användas i tillsynen och som ett planeringsunderlag i staden. Våra mätdata rapporteras via Naturvårdsverket till EU-kommissionen och ingår i den samlade bilden av om Sverige lever upp till EG-direktivet.

Genom de nya krav som ställs på godkänd mätmetod och för att förnya åldriga instrument kommer vi under året att genom leasing fortsätta att förnya våra instrument till våra mätstationer.

3.16.3 Hav och kustvatten

Beskrivning

Nämnden

I arbetet med havet och kustvattnet ska förvaltningen bistå med förslag till förbättringsåtgärder och kontroll i samverkan med vattenråden och Havsmyndigheten.

Förvaltningen

I miljöprogrammet finns en lång rad åtgärder med syftet att vi ska nå en bättre havsmiljö. Vi deltar i vattenråden i regionen, och inom Göta älvs vattenråd hanteras Göta älvs kustvatten, dvs. vår kust och skärgård. Vi samordnar på tjänstemannanivå stadens arbete med vattenfrågor i Vattengruppen. Havs- och vattenmyndigheten har hittills valt att inte samarbeta direkt med en enskild kommun, utan hänvisar till att samarbetet med kommunerna ska ske genom vattenmyndigheten på länsstyrelsen som vi också inlett samarbete med.

3.16.4 Internationellt och forskning

Beskrivning

Nämnden

Arbetet ska inriktas mot de organisationer staden är medlemmar i såsom Eurocities och KIMO. Omvärldsbevakningen är av stor vikt men ska inte ske helt förutsättningslöst utan ett tydligt syfte och inriktning behövs för att kunskapen ska kunna tas tillvara.

Göteborgs Universitets och Chalmers kompetens ska tillvaratas inom omvärldsbevakningen. Särskilt GMV och Mistra Urban Futures är av intresse för samverkan. Vi vill upprätthålla ett forum för samverkan med ovan nämnda aktörer.

Förvaltningen

Vi ska arbeta utifrån den strategi för internationellt arbete mm. som nämnden beslutade om i juni 2012. Det innebär att vi kommer att delta i nedanstående:

Eurocities, vi deltar i två arbetsgrupper, Air quality, climate change and energy efficiency respektive Noise. Vi kommer också att bevaka arbetsgrupperna Greening the local economy, Green areas och Water, men inte delta i möten eller liknande.

KIMO, vi kommer som tidigare att ha en ledande roll inom KIMO Sverige genom att koordineringsansvaret finns hos oss.

Sydafrika, Nelson Mandela Bay Municipality, det tidigare samarbetet inom främst luftvårdsområdet avslutades under 2013 och en ny ansökan lämnades in kommuncentralt under hösten 2012. I den ingår ett delprojekt inom klimatområdet som förvaltningen leder.

Mistra Urban Futures, vi kommer att fortsätta vårt samarbete inom framförallt projektet WISE – Well-being In Sustainable cities. Förvaltningen är också representerad i konsortierådet.

EU-projekt, vi deltar redan i arbeten, med koppling till energi och klimat och till miljömåltider. Inriktningen på kommande samarbeten ska vara fokuserade på minskad klimatpåverkan inklusive energieffektivisering, förnyelsebar energi och konsumtion respektive hållbar stadsutveckling inklusive bullerfrågor och luftkvalitet.

i ska, i mån av plats, skicka medarbetare på alla relevanta EU-gemensamma utbildningar inom livsmedelskontroll som erbjuds.

3.16.5 Miljöstrategi

Beskrivning

Nämnden

Avsnittet sammanfattar nämndens inriktning inom området miljöstrategi.

Kunskap och kommunikation

I de fall kommunikationskampanjer är aktuella ska dessa samordnas med stadens förvaltningar/bolag och vara riktade till en tydlig målgrupp. Den förväntade effekten ska relateras till de ofta höga kostnaderna av olika kampanjer.

För att kunna vara en kunskapsbank för stadens medborgare som ger service och vägledning inom stadens miljö- och klimatmål kan hemsidan förbättras ur kunskapssynpunkt. Det ska vara lätt att söka kunskap inom miljöområdet. Tillgänglig data ska i större omfattning vara tillgänglig för en fri utveckling av nya applikationer.

Utbildning i miljö- och klimatfrågor av chefer i förvaltningar och bolag ska initieras av miljö- och klimatnämnden.

Miljörapporten och miljöprogrammet

Miljörapporten ska beskriva tillståndet i staden utifrån de lokala miljömålen. Rapporten ska utgöra ett underlag och integreras med miljöprogramarbetet där strategier och förslag på åtgärder tas fram. I dessa strategier ska nämnden ge sin syn på vilka investeringar och andra åtgärder som är högst prioriterade för att nå miljömålen. Klimatområdet ska vara särskilt prioriterat under det kommande året. Det är viktigt att prioriteringen är tydlig eftersom det ekonomiska utrymmet alltid är begränsat och därför måste resurserna allokeras där de ger bäst resultat.

Relevant IT-lösning för att möjliggöra effektiv uppföljning av miljö/klimatprogrammet ska presenteras nämnden.

Stadsbyggnad

I plan- och byggprocessen ska nämnden bidra med sin kunskap för att förebygga miljöproblem tidigt i processen. Vi ska bidra till att miljöaspekterna tas tillvara vid teknikval och att nya innovativa lösningar kommer till stånd som ger en långsiktig hållbarhet. Grönområden ska bevaras för att trygga en hälsosam boendemiljö och en biologisk mångfald i staden. Vid nyexploatering ska ”bruna områden” väljas i första hand och planeringen bör säkerställa att nya grönområden tillskapas och att nedhuggna träd återplanteras.

Miljö- och klimatnämnden ska i plan och byggprocessen verka för sammanhängande gröna och blå stråk i staden som ger ökad trivsel och sammanhängande biotoper. Gröna tak är ett bra sätt att öka de gröna ytorna samtidigt som luftkvalité, buller och dagvattenhanteringen förbättras. Förvaltningen ska verka för att fler gröna tak anläggs.

Nämnden är positiv till att dagvatten som inte är kontaminerat samlas upp i anlagda dammar och renas på ett naturligt sätt. Detta kan både ge en trivsamt stadsmiljö och minska belastningen på det befintliga ledningsnätet. I förslaget till program för stadens 400-årsjubileum förespråkas att Göteborg ska bli världens bästa stad när det regnar. Förslaget innefattar etableringar av spännande dagvattenanläggningar och vattenkonst som aktiveras när det regnar. Vi vill att nämnden ska bidra till detta arbete.

En viktig miljöstrategisk fråga är den framtida markanvändningen i staden. Kopplingen mellan markanvändning och arbetet med att nå stadens miljökvalitetsmål måste vara tydlig.

Förvaltningen ska vara en resurs och medverka i stadens strategiska planeringsarbete. För att få bra underlag i exploateringsprocessen ska metoden med Ekologisk landskapsanalys utvecklas.

Rapporter och projekt

Miljö- och klimatnämnden ska vara stödjande i miljöinriktade projekt som bedrivs inom Göteborgs Stad. Målet bör vara att nämnden ska vara en eftertraktad samarbetspartner som bidrar med erfarenhet av projektledning och kunskap inom miljöområdet. Det är viktigt att projekt och eventuella rapporter som utarbetas följer en struktur med tydligt syfte, resultat, analys och rekommendationer.

Utvärderingsbara mål och om möjligt nyckeltal ska alltid anges för de projekt som förvaltningen engageras i. Det är positivt om det går att visa på ekonomiska konsekvenser i kombination med gynnsamma miljökonsekvenser för projekten.

Samtliga projekt ska godkännas av nämnden. En kortfattad projektbeskrivning ska lämnas till nämnden som underlag inför ett beslut. Nämnden är restriktiv med projekt som enbart syftar till att fördjupa kunskapen inom förvaltningen inom ett visst område. Även informationskampanjer ska vara tydligt utformade så att de finns en tänkt mottagare av budskapet som är redo att ta emot det. Att vända sig direkt till den breda allmänheten riskerar ofta att leda till att informationen inte når fram.

Fokusering ska ske på energi- och klimatprogrammet samt på miljöprogrammet. Nämnden ska arbeta övergripande och presentera en handlingsplan för alla verksamheter i staden.

Förvaltningen

Kunskap och kommunikation / Rapporter och projekt

Under 2013 har miljöförvaltningen deltagit aktivt i arbetet med att ta fram övergripande kommunikationsstrategier inklusive budskap för Göteborgs Stad. Med hjälp av gemensamma kommunikationsstrategier och budskap ska bilden av staden förtydligas och förstärkas genom att vi bättre ska kunna positionera staden som helhet, och inte som skilda delar. De gemensamma budskapen ska fungera som övergripande plattformar till berörda förvaltningars och bolags egen kommunikation, därför blir de ganska allmänna. Tanken med dem är att alla stadens aktörer ska ”tala med samma röst”.

Arbetet med att konkretisera de övergripande budskapen och paketera dem till miljöförvaltningens egna har börjat, men kommer att fortsätta under 2014. Eftersom vi har ett uppdrag att samordna stadens miljöstrategiska frågor har vi till att börja med valt att ta fram budskap kring de lokala miljömålen, miljöprogrammet, klimatstrategin och kemikalieplanen.

Vår ambition är i första hand att prioriterade målgrupper inom Göteborgs Stad ska känna till och förstå vad nämnda miljöstrategiska mål och dokument innebär i sin helhet. Förvaltningar och bolag ska också se hur de är berörda och vad de innebär för dem. Kommunikationen ska ske på ett enkelt och begripligt sätt så att man förstår hur de ovan nämnda delarna hänger ihop eller är beroende av varandra. Tanken är att vi tar fram budskap och material som ska vara lätta att vidarekommunicera eftersom vi tror att budskapen måste bäras och kommuniceras via linjen internt för att sedan i förlängningen nå externa målgrupper.

En viktig fråga för att staden ska bli bättre på miljöarbete och mera trovärdiga i sin satsning är att vi som arbetar inom staden har miljökunskaper. En åtgärd i Miljöprogrammet är att stadens anställda ska få möjlighet till miljökunskaper kopplade till sitt uppdrag. Det är också viktigt med strukturerat miljöarbete i våra egna verksamheter. Alla stadens organisationer lever inte upp till ambitionen att införa miljöledningssystem. Bolagen har i regel miljöledningssystem, några fackförvaltningar och stadsdelsförvaltningar har valt att miljödiplomera sig. Men sett till hela den kommunala verksamheten är majoriteten av verksamheterna sannolikt utan miljöledningssystem.

Det handlar inte heller bara om miljökunskap hos stadens anställda. Eleverna i staden behöver mer kunskaper om miljöfrågorna. Förskola och grundskola har vissa miljöinslag, men när eleverna börjar på gymnasiet försvinner delvis miljöfrågan. I vår dialog med utbildningsförvaltningen har vi skissat på förslag om hur gymnasieeleverna ska kunna få grundläggande miljökunskap, oberoende av vilket program de valt. Vi

kommer under våren 2014 i samverkan med bland annat utbildningsförvaltningen genomföra ett större arrangemang där gymnasieungdomar bjuds in att diskutera klimatfrågor. I våra samarbeten med unga, och med andra, ska vi vara tydliga med på vilket sätt vi vill att de bidrar för att inte skapa felaktiga förväntningar.

Miljörapport och miljöprogram

Kommunfullmäktige har beslutat om tolv lokala miljö kvalitetsmål. Vi har uppdraget att följa upp dem, genom miljörapporten. Vi ska också genom miljöprogrammet ta fram en plan för vilka åtgärder som måste genomföras för att målen ska nås. Vi har sedan början av 2012 haft stort fokus på arbetet med miljöprogrammet. Efter en bred remiss har vi nu ett reviderat förslag till miljöprogram som vi hoppas ska antas av kommunfullmäktige. Därefter kommer den största utmaningen, att staden ska ha resurser att genomföra de åtgärder som finns i programmet. Det kommer att innebära mycket samordning och samarbete för oss, utöver de åtgärder där vi är direkt ansvariga. För ungefär en femtedel av åtgärderna är vi ansvariga. En del är satsningar inom tillsynen och de ligger till grund för prioriteringar av tillsynsbehovet inom behovsutredningen och tillsynsplanen (bilaga till budgeten). Andra åtgärder har nära koppling till kemikalieplanen. Många åtgärder där trafiknämnden blir huvudansvariga ger förutsättningar för att åtgärdsprogram för buller ska ge resultat. Det kommer också att finnas en lång rad åtgärder som ska utredas och samordnas av oss. För att visa trovärdighet i arbetet med miljöprogrammet och för att ge goda förutsättningar för att Göteborg ska nå miljömålen bedömer vi att det är viktigt att komma igång direkt med flera av de föreslagna åtgärderna.

Beroende på de ekonomiska förutsättningarna ser vi det som särskilt värdefullt under 2014 kunna påbörja arbetet med

- Ta fram en naturvårdsstrategi
- Ökat utbud av ekologiskt och vegetariskt på kommunala restauranger och caféer
- Fastställ kalkylförutsättningarna för miljö- och energiåtgärder
- Skapa en stödfunktion i staden för kemikalieplan Göteborgs Stad
- Utred möjligheten att starta upp remida – ett kreativt återvinningscenter
- Ta fram pedagogiskt material om matens miljöpåverkan

Arbetet med våra konsumtionsfrågor kommer också att vara viktigt för miljöprogrammet och i en kommande klimatstrategi.

Vi kommer också att framöver följa upp och utvärdera behovet av ytterligare åtgärder för att staden ska nå miljömålen. Effekten av åtgärderna följer vi upp i miljörapporten.

Kemikaliefrågor

Miljö kvalitetsmålet för giftfri miljö är ett av de svåraste att nå. Det känns därför extra viktigt att staden är en föregångare i arbetet med att minska användningen av kemikalier i allmänhet och utfasningsämnen i synnerhet. Vår kemikalieplan för staden är på remiss under hösten 2013 och ska beslutas under 2014. Den syftar till att underlätta arbetet och uppföljningen av det vi gör. Konkreta åtgärder i planen är att ställa krav vid upphandlingar av både kemiska produkter och varor samt att tillhandahålla ett IT-stöd för uppgifter om användning och innehåll i kemiska produkter. Vi ser också att det behövs en stödfunktion för kemikaliearbetet som består av representanter från olika förvaltningar och bolag i staden, bland annat miljöförvaltningen och upphandlingsbolaget.

När kemikalieplanen är beslutad startar arbetet med att implementera den, driva på, stödja och följa upp det konkreta kemikaliearbetet.

Stadsbyggnad

Den framtida markanvändningen i staden är en viktig miljöstrategisk fråga, vare sig marken ska användas till verksamheter, bostäder, grönområden eller infrastruktur. Det är därför viktigt att kopplingen mellan markanvändning och arbetet för att nå stadens miljö kvalitetsmål blir tydlig. Och det är också viktigt att vi ses som en resurs i det strategiska planeringsarbetet, och har kompetens och möjlighet att delta i arbetet. Under den senaste tiden har två frågor med koppling till miljö och fysisk planering fått särskild uppmärksamhet. Det gäller dels möjligheten för kommuner att i markupplåtelsen ställa strängare energikrav än miniminivån där det nu tyvärr verkar bli svårt att ha högre ambitioner än Boverkets hittills mycket måttliga ambition. Det gäller också frågan om bättre samordning av bullerkrav i PBL respektive miljöbalken för bebyggelse. I båda fallen kan vi se att det är viktigt att miljöfrågan får möjlighet att vara en viktig parameter när vi bygger, för människors hälsa och vår långsiktiga hållbarhet. Samtidigt måste vi ha villkor som är förutsägbara för näringslivet.

Se även avsnitt 3.9.1 och 3.12.1.

3.17 Livsmedelskontroll

3.17.1 Minskat behov av inspektioner

Strategi

Nämnden

Det förebyggande arbetet är viktigt. Målet är att behovet av återkommande inspektioner ska minimeras för dem som följer de instruktioner som förvaltningens inspektörer lämnar.

Förvaltningen

I arbetet med ökad kundnöjdhet och ett förbättrat näringslivsklimat ingår detta mål. Se vidare "Göteborgs näringslivsklimat ska förbättras".

3.17.2 Kundnöjdhet

Beskrivning

Nämnden

Utvecklingen av målvärdena är positiv och erfarenheterna ska vidareutvecklas. Målvärdet ska vara över 70 för samtliga kategorier. En analys av vilka åtgärder som har bidragit till den positiva utvecklingen ska presenteras för nämnden. Kunskapen behövs för att kunna bedöma det fortsatta arbetet med att höja målen.

Förvaltningen – livsmedelskontroll

Se under målet "Göteborgs näringslivsklimat ska förbättras".

3.18 Miljötillsyn

3.18.1 Prioriterad tillsyn

Beskrivning

Nämnden

Kontrollen av förorenade jordmassor, rivningsavfall, dumpningsplatser och småindustriområden ska fortsatt vara prioriterat.

Prioritera tillsynsåtgärder i Miljöprogrammet, framförallt inom klimatområdet.

Förvaltningen

Prioritetsordningen inom miljötillsynen är följande

1. Handläggande av ansökningar och klagomål
2. Tillsyn på de verksamheter som har årsavgift
3. Tillsyn på de verksamheter som har timavgift och fastställd tillsynsfrekvens på minst ett besök vart fjärde år
4. Tillsyn på övriga verksamheter
5. Besvarande av remisser och dylikt

De verksamheter och områden som ska prioriteras är följande

- Förorenade jordmassor
- Rivningsavfall
- Dumpningsplatser
- Småindustriområden
- Projekt inom det Västsvenska paketet
- Åtgärder inom Miljöprogrammet, framför allt de inom klimatområdet

Där förorenade jordmassor återanvänds ska vi öka kontrollen.

Under 2014 kommer Naturvårdsverket att driva ett projekt med inriktning på bygg- och rivningsavfall. Vi kommer att delta i detta projekt.

Arbetet med dumpningsplatser kommer att fortsätta genom förebyggande arbete tillsammans med andra förvaltningar i staden och genom kartläggning. Vi kommer också att samarbeta med kranskommunerna för att ytterligare motverka dumpning.

Under 2013 prioriterades tillsyn i småindustriområden. Detta arbete har varit lyckosamt och kommer att fortsätta och utvecklas under 2014.

3.18.2 Buller

Beskrivning

Nämnden

Arbetet med bullerfrågorna ska utvecklas ytterligare både genom tillsyn och aktivt arbete i stadens plan och byggprocess.

Förvaltningen

Inom tillsynen har förvaltningen under flera år bedrivit ett framgångsrikt arbete för att få ner ljudnivåerna vid evenemang och annat musikbuller från bland annat restauranger. Detta arbete kommer att fortsätta och utvecklas ytterligare, bland annat genom att höja kompetensen om egenkontroll hos verksamhetsutövarna.

I en tät och blandad stad är det sällan helt tyst. Det blir allt svårare att hitta tysta platser eller tidpunkter under dygnet då det är tyst. Förvaltningen har påbörjat ett arbete med att få stadens innergårdar tystare. Detta arbete ska fortsätta och utvecklas.

För att effektivisera arbetet med buller ska samverka inom förvaltningen och staden, men också med miljöförvaltningarna i Stockholm och Malmö, utvecklas.

I vår medverkan i den fysiska planeringen kommer vi även framöver att lägga stor vikt vid möjligheten att nå en hälsosam boendemiljö utan ohälsosamma ljudnivåer. En översyn av den policy som flera nämnder antagit för trafikbuller pågår, och vårt mål är att den även framöver ska ha en hög ambition. Det är ännu inte helt klart hur den utredningen som förslår förändrade regler för buller från verksamheter kommer att påverka möjligheten att bygga och människornas boendemiljö. Men vi kommer att lägga stor vikt vid att följa bullerfrågan noga i planeringen.

Åtgärdsprogram för buller blir förhoppningsvis antaget under 2013. Det kommer att vara en bra grund för fortsatt arbete för att minska ljudnivåerna i staden. Bullerfrågan är den miljöfråga där det skett minst teknisk utveckling genom åren.

3.18.3 Kundnöjdhet

Beskrivning

Nämnden

Utvecklingen av målvärdena är positiv och erfarenheterna ska vidareutvecklas. Målvärdet ska vara över 70 för samtliga kategorier. En analys av vilka åtgärder som har bidragit till den positiva utvecklingen ska presenteras för nämnden. Kunskapen behövs för att kunna bedöma det fortsatta arbetet med att höja målen.

Förvaltningen – miljötillsyn

För första gången fick vi ett eget resultat för miljötillsyn i kundundersökningen Insikt. Det var dock få svar, endast 23 företag besvarade enkäten. Det går inte att få fram hur många företag inom miljötillsynen som fått enkäten.

Resultatet pekar dock på att vi måste prioritera områdena Kompetens och Rättssäkerhet. Arbetet kommer även att fortsätta med att öka serviceperspektivet i tillsynen.

3.19 Ekonomi och organisation

3.19.1 Effektivitet

Beskrivning

Nämnden

Miljöförvaltningens organisation ska präglas av effektivitet, kvalitet och ett professionellt bemötande där fokus ligger på att underlätta för medborgarna att göra rätt.

I budget ska effektiviseringsarbetet redovisas och specificeras så nämnden tydligt kan se vilka åtgärder som gjorts. Effektiviseringarna ska överstiga de 0,5 procent som finns i effektiviseringskravet så att resurser frigörs till nya satsningar.

Förvaltningen

Inom miljötillsynen fortsätter vi med att se över de olika tillsynsområdena i syfte att effektivisera handläggningen. Exempel på områden är arbetet med köldmedia, värmepumpar, enskilda avlopp och företagens miljörapporter. Vi kommer även att arbeta för att införa några e-tjänster med syftet att underlätta för dem, som ansöker om exempelvis värmepump eller en hygienisk verksamhet eller rapporterar köldmedieanvändning, att lämna rätt uppgifter från början.

Den halva procent som finns i effektiviseringskravet motsvarar cirka en halv miljon kronor. Vi räknar med att fortsätta effektiviseringar inom myndighetsutövningen kommer att resultera i fler inspektioner med oförändrade personalresurser, som i sin tur kommer att leda till en ökning av avgiftsintäkterna som överstiger effektiviseringskravet.

3.19.2 Kompetens

Beskrivning

Nämnden

För att klara de utökade åtaganden som nämnden fått behöver kompetensen på förvaltningen stärkas inom området klimat.

Förvaltningen

Vi har successivt förstärkt vår kompetens inom klimatområdet och även omprioriterat så att vi har mer resurser till det arbetet. Under kommande år fortsätter vi att hålla oss informerade om utvecklingen i klimatfrågan och i övriga miljöfrågor, inom ramen för de resurser vi har.

3.20 Förvaltningens utvecklingsfrågor

3.20.1 *Skapa samsyn och rätt förväntningar kring vårt uppdrag*

Strategi

För att hos våra kunder, samarbetspartners och ytterst hos göteborgarna skapa rätt förväntningar kring vårt uppdrag behöver vi först få en samsyn och en djupare förståelse bland förvaltningens egna medarbetare. Detta är ett långsiktigt arbete som kräver planering, tid och resurser. Målet för arbetssättet är, att vi i alla möten med våra kunder, samarbetspartners och göteborgare alltid, genom både vårt handlande och i uttryck, ska kunna visa upp en gemensam bild av förvaltningens uppdrag och kunna så mycket om förvaltningens arbete att vi tillsammans kan bidra till att skapa rätt förväntningar.

3.20.2 *Öka samverkan mellan förvaltningens olika verksamhetsområden*

Strategi

För att nå en ökad samsyn och för att nå våra mål är ett medel att öka samverkan inom förvaltningen. Mellan förvaltningens alla delar pågår samverkan kring olika frågor. Detta arbete kan utvecklas för att vi ska bli ännu effektivare och bättre dra lärdomar av varandra.

Två områden som fortsatt är särskilt prioriterade för samverkan är klimatet och serviceperspektivet i vår verksamhetsutövning.

3.20.3 *Behålla, attrahera och rekrytera kompetenta medarbetare*

Strategi

Förvaltningen konkurrerar om den bästa kompetensen och det gäller för oss att både kunna rekrytera och behålla kompetenta medarbetare och uppfattas som en attraktiv arbetsgivare. Kommande generationer kommer sannolikt att ha delvis andra värderingar än dagens och därför är det viktigt att ständigt se över vad som uppfattas som attraktivt av dem vi vill attrahera.

3.20.4 *Fördela och använda våra resurser så att vi uppnår störst effekt i relation till vårt uppdrag*

Strategi

Förvaltningen finansieras dels av intäkter (främst kontroll- och tillsynsavgifter), dels via kommunbidrag. Det finns möjlighet att påverka fördelningen och användningen av båda dessa finansieringsvägar för att verksamheten ska få störst effekt i relation till uppdraget. Som grundförutsättning gäller att resurserna ska fördelas på ett sådant sätt att de kommer alla medborgare till del utifrån risk, nytta och behov.

För att framgångsrikt möta den här utmaningen behöver vi bland annat bli bättre på att

- bedöma och återkoppla konsekvenser av styrdokument och direktiv till politiken,
- kraftsamla verksamheten för att uppnå effekter inom prioriterade områden,

- skapa samsyn kring prioriterade områden inom förvaltningens uppdrag samt varför dessa är prioriterade,
- synliggöra och motivera prioriteringar och bortprioriteringar,
- snabbt omprioritera arbete och resurser när förutsättningarna förändras,
- följa upp och utvärdera och lära av effekter inom prioriterade områden,
- visa på möjligheten att göra miljönytta samtidigt som kostnadstäckningen är god samt att
- påverka lagstiftningen på relevanta områden för en effektiv resursanvändning.

3.20.5 Utveckla ett tydligare serviceperspektiv i arbetet

Strategi

Strategin för att nå detta mål är att vara tydliga i vår roll som myndighet och samverkanspartner och skapa rätt förväntningar kring vårt uppdrag, både internt och externt.

Underlag för utvecklingen av arbetet ska vara olika typer av kundundersökningar och uppföljning och analys av lämpliga styrta kopplade till målvärden som leder mot enkelhet, effektivitet och rättssäkerhet. Under 2014 ska vi särskilt jobba med serviceområdena information och rättssäkerhet.

Ledord ska vara kundfokus och att varje slösad krona är en stulen krona.

3.20.6 Vara drivande i stadens utveckling för ett hållbart samhälle

Strategi

Förvaltningen ska aktivt arbeta för ett hållbart samhälle genom såväl sin tillsyn och kontroll som genom sitt uppdrag med olika planer och program i staden.

I detta arbete ingår bland annat att driva en lång rad frågor i staden.

Vi har tagit fram ett förslag till miljöprogram. Det ska vara underlag för hur staden ger ett avgörande bidrag till att Göteborgssamhället når den ekologiska dimensionen inom hållbar utveckling. Under arbetet med miljöprogrammet har vi identifierat en rad behov av att genom påverkan av beslutsfattare utanför kommunen få bättre förutsättningar för hållbar utveckling. Den typen av arbete behöver vi utveckla.

Vi driver arbetet med klimatstrategi som även ska vara energiplan. Precis som miljöprogrammet handlar det om ett övergripande arbete med många deltagare från förvaltningar och bolag i staden.

Vi tar fram en kemikalieplan för staden, ett strategiskt dokument som ska ge handfast vägledning för stadens arbete.

Sedan flera år samordnar vi stadens arbete med miljömåltider. Vi driver och utvecklar arbetet i samverkan med stadsdelarna.

Vi ordnar olika seminarier och andra informationstillfällen. Sedan flera år har vi ett nätverk för stadsdelarna, för informationsutbyte och inspiration till nya inriktningar i miljöarbetet.

Genom vår miljödiplomering erbjuder vi ett förenklat miljöledningssystem där vi anpassat modellen till stadsdelarnas särskilda behov.

Vi tar en lång rad alternativ till att stadens ska ha bättre miljöunderlag för sin fysiska planering. Vår luft- och bullerkartläggning visar var i staden det krävs extra uppmärksamhet. Vår övervakning inom biologisk mångfald ger underlag för var arter med särskilt skydd finns.

Förvaltningens interna miljöarbete

Vårt interna miljöarbete ska hålla en så hög nivå att det kan fungera som föredöme och gott exempel i staden. Vi ska göra vårt interna miljöarbete synligt och tydligt för våra medarbetare.

4 Resursfördelning

4.1 Driftbudget

Resultaträkning

Tkr	Budget 2014	Budget 2013	Utfall 2012
Intäkter	53 132	54 155	51 617
Lönekostnader	-77 448	-73 713	-71 270
Övriga kostnader	-27 784	-31 742	-27 836
Kommunbidrag	52 100	51 300	48 300
Finansnetto	0	0	12
Resultat	0	0	823

Intäkter och kostnader per verksamhetsområde

Tkr	Intäkter	Löne- kostnader	Övriga kostnader	Overhead	Kommun- bidrag	Resultat
Nämnden	0	-394	-90	0	484	0
Livsmedels- kontroll	22 300	-14 947	-500	-10 316	3 463	0
Miljötillsyn	21 500	-24 590	-800	-16 505	20 395	0
Stadsmiljö	7 550	-15 974	-7 400	-10 934	26 758	0
Verksamhets- utveckling	0	0	-1 000	0	1 000	0
LVP och KIMO	1 682	0	-1 682	0	0	0
Totalt	53 032	-55 905	-11 472	-37 755	52 100	0
<i>Ledning och stöd = OH</i>	<i>100</i>	<i>-21 543</i>	<i>-16 312</i>	<i>37 755</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
	53 132	-77 448	-27 784	0	52 100	0

Stadsmiljö i tabellen ovan inkluderar EU-projekt och pedagogiska odlingsträdgårdar.

5 Bilaga: Samlad uppföljningsplan

Områden	N/S mål	N/S uppdrag	Slutdatum
Att förebygga och motverka sociala problem	Öka förutsättningarna till goda livschanser för alla göteborgare och därmed utjämna dagens skillnader		
Mångfald integration och nationella minoriteter	Integrationen mätt utifrån integrationsstyrkortets strategiska områden ska öka		
Jämställdhet	Jämställdheten i stadens verksamheter ska öka		
Folkhälsa	Skillnaderna i hälsa mellan olika socioekonomiska grupper och delar av Göteborg ska minska		
	Barns fysiska miljö ska bli bättre		
Utbildning och kunskap	Skolan ska öka barns och elevers möjligheter att inhämta och utveckla kunskaper, förmågor och värden		
Rik fritid för unga	Unga göteborgares möjligheter till en rik och meningsfull fritid ska öka		
Unga ska påverka	Unga göteborgare ska ges ökade möjligheter att påverka frågor som rör dem		
Göteborg tar ansvar för klimatet	Göteborg ska minska sin klimatpåverkan för att bli en klimatneutral stad		
Bostad för alla	Staden ska bättre möta göteborgarnas bostadsbehov		
Resurshushållningen ska öka	Resurshushållningen ska öka		
God stadsmiljö och trafik för tillgänglighet	Det hållbara resandet ska öka		
Bevara biologiska mångfalden	Den biologiska mångfalden ska främjas		
	Andelen miljömåltider ska öka till minst 50 procent under mandatperioden		
Näringsliv och Turism	Göteborgs näringslivsklimat ska förbättras		
Personal	Osakliga löneskillnader mellan män och kvinnor ska minska		
Upphandling	Upphandling av tjänster med sociala hänsyn ska öka		

Områden	N/S mål	N/S uppdrag	Slutdatum
Stadsmiljö		Västsvenska paketet	2014-12-31
		Luftövervakning	2015-01-31
		Hav och kustvatten	2014-12-31
		Internationellt och forskning	2014-12-31
		Miljöstrategi	2014-12-31
Livsmedelskontroll	Minskat behov av inspektioner		
		Kundnöjdhet	2014-12-31
Miljötillsyn		Prioriterad tillsyn	2014-12-31
		Buller	2014-12-31
		Kundnöjdhet	2014-12-31
Ekonomi och organisation		Effektivitet	2014-12-31
		Kompetens	2014-12-31

Publikationer utgivna av Göteborgs Miljöförvaltning

Rapporter (ISSN 1401-2448):

- R 2014:1 Årsrapport 2013
R 2014:2 Inventering av alger på grunda hårbotten i Göteborgs skärgård
R 2014:3 Inventering av grunda mjukbotten i Göteborg 2013
R 2014:4 Varor i lågprissegmentet - tillsyn över detaljhandeln. Tillsynsprojekt i samarbete mellan Malmö, Göteborg och Stockholm
R 2014:5 Budget 2014
- R 2013:1 Årsrapport 2012
R 2013:2 Metaller i vattendrag 2012
R 2013:3 Bottenfauna i Göteborgs kommun 2012
R 2013:4 Metaller i vallgravsfisk 2012
R 2013:5 Sumpskogar och lövlundar i Göteborgs kommun. Inventering av ett urval av områden
R 2013:6 Insekter i ruderatmarker och kraftledningsgator i Göteborgs kommun
R 2013:7 Luftkvaliteten i Göteborgsområdet. Årsrapport 2012
R 2013:8 Ekologisk landskapsanalys - en pilotstudie
R 2013:9 Miljörapport 2012. En beskrivning av miljötilståndet i Göteborg
R 2013:10 Riktvärden och riktlinjer för utsläpp av förorenat vatten till recipient och dagvatten i Göteborg
R 2013:11 Kemikalier i ytterkläder - tillsyn över detaljhandeln. Tillsynsprojekt i samarbete mellan Malmö, Göteborg och Stockholm
R 2013:12 Skyddsvärda träd i Göteborgs kommun
- R 2012:1 Årsrapport 2011
R 2012:2 Utbredning och förekomst av alger på hårbottenmiljöer i Göteborgs skärgård
R 2012:3 Förekomst av TBT i sediment från småbåtshamnar och dess effekt på nätsäckor
R 2012:4 Inventering av dagaktiva fjärilar i Göteborgs kommun 2011
R 2012:5 Inventering av trollsländor i Göteborgs kommun 2011
R 2012:6 Inventering av hasselsnok (*Coronella austriaca*) i Göteborgs kommun 2011
R 2012:7 Transplantering av lunglav *Lobaria pulmonaria* i sex skogsbestånd i Göteborg 1994 – 2011
R 2012:8 Kemikalier i möbler - tillsyn hos möbelhandel. Tillsynsprojekt i samarbete mellan Malmö, Göteborg och Stockholm
R 2012:9 Metaller i vallgravsfisk 2011. Ett samarbete mellan Göteborgs Naturhistoriska museum och Göteborgs Stads miljöförvaltning
R 2012:10 Bottenfauna i Göteborgs kommun 2011
R 2012:11 Metaller i vattendrag 2011
R 2012:12 Luftkvaliteten i Göteborgsområdet. Årsrapport 2011
R 2012:13 Kunskapen om Reach hos nedströmsanvändare av kemikalier. Tillsynsprojekt i samarbete mellan Malmö, Göteborg och Stockholm
R 2012:14 Distribution av färdigförpackad mat inom hemtjänsten
R 2012:15 Budget 2012
R 2012:16 Kunskapsförsörjning och samordning av det tobaksförebyggande arbetet i Göteborg
R 2012:17 Kunskapsförsörjning och samordning av tobaksförebyggande insatser. Utvärdering av ett projekt i Göteborgs Stad
R 2012:18 Tema: Tobaksprevention och in-vandrargrupper – fortsättningsprojekt (TTI)
R 2012:19 Tobaksprevention och invandrargrupper Utvärdering av ett fortsättningsprojekt i Göteborgs Stad
R 2012:20 Nationell konferens Tobak eller Hälsa – måluppfyllelse till år 2014 bland de grupper som röker mest
R 2012:21 Utvecklad tillsyn på skolgårdar med mål att alla skolgårdar i Göteborg skall vara rökfria
R 2012:22 Tobakspreventiva insatser i mångkulturell miljö. En intervjuundersökning om kunskap och attityder
R 2012:23 Miljörapport 2011. En beskrivning av miljötilståndet i Göteborg
R 2012:24 Kemikalier i leksaker. Tillsyn av detaljhandeln. Tillsynsprojekt i samarbete mellan Malmö, Göteborg och Stockholm
R 2012:25 Miljö- och klimatnämndens budget 2013
R 2012:26 Metaller i smycken - Tillsynsprojekt i samarbete mellan Göteborg, Malmö och Stockholm

